

Het Brusselse La Fonderie in klein Manchester

Jonas Lemahieu

Industrie in Brussel is een courant thema. Deze bevond zich net buiten de stad Brussel en was divers tot in de 20ste eeuw. Een van deze bedrijven, nu bekend als 'La Fonderie' neemt een belangrijke positie in op historisch en hedendaags niveau.

In de Brusselse gemeente Sint-Jans-Molenbeek bevindt zich de culturele site La Fonderie. In de 19de eeuw werd deze locatie ingenomen door de bronsgieterij *Compagnie des Bronzes de Bruxelles*. De laatste dertig jaar wordt onder de naam vzw La Fonderie de economische en sociale geschiedenis van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bestudeerd.

De locatie van de bronsgieterij is logisch. Molenbeek was, samen met Anderlecht, een belangrijke industriële zone binnen het Brussels Gewest omdat hier plaats was om aan industrie te doen en omdat er genoeg werkkrachten waren. Deze vaklui waren voor een groot deel Britten, wat zeer goed uitkwam omdat deze vaak een bepaalde expertise bezaten in het gieten van brons. Bronsgieterij was in Groot-Brittannië een belangrijke nijverheid. Dit Brussels industrieel gebied wordt dan ook niet onterecht het 'kleine Manchester' genoemd. Manchester is een Britse stad die op grotere schaal een gelijkaardige industrie had.

Nu, wat deed deze *Compagnie des Bronzes* juist? In het begin van haar bestaan, vanaf 1854, produceerde de bronsgieterij vooral utilitaire voorwerpen en decoratieve elementen, met andere woorden huis-tuin-keuken producten. Vanaf de jaren 1870 echter, ging het bedrijf zich ook toespitsen op monumenten, die zeer belangrijk waren voor de jonge Belgische staat om zichzelf een identiteit aan te meten. Tijdens de rondwandeling op de site komen we onder andere langs het atelier, waar nog steeds een gips ligt van een standbeeld van Leopold II. Dit standbeeld werd vervaardigd door de *Compagnie des Bronzes*. In een afgeschermd ruimte bevindt zich ook een mal van een leeuwenkop; met deze mal werden de leeuwenkoppen voor de ingang van de Central Park Zoo gemaakt. Dit refereert naar het internationale karakter van dit bedrijf.

Naast de bezichtigingen van de historische site, biedt La Fonderie ook de mogelijkheid om in de zomer workshops van ambachten op artisanale wijze te volgen. Dit mooie initiatief draagt bij tot het levendig houden van deze traditionele ambachten, zoals de kunst van het smeden.

Vervolgens is er ook het Brussels museum voor Arbeid en Industrie ondergebracht. Dit museum bezit een mooi ensemble van industriële machines en producten. Er staat onder andere een metaal draaibank die in werking gezet wordt wanneer je het museum met een gids bezoekt. Dit is trouwens een grote aanrader en is zeker een

belangrijke troef. In het museum vinden we de niet enkel machines en producten van bronsgieterijen, maar ook van industriële houtbewerking, de vleesindustrie, bierproductie, etc. Doordat deze verschillende elementen aan bod komen krijgt de bezoeker een beter overzicht van wat nu die industrie in het hartje van Brussel was en wat deze betekende voor de lokale economie en welke invloed het heeft gehad op het hedendaags Molenbeek, een gemeente die tot de jaren 1970 een belangrijke industriële speler was, totdat ze verhuisde naar zones in de Brusselse rand die de nodige plaats konden bieden voor uitbreiding.